

Анализа ефекта Закона

Решења из предложеног Закона о правној заштити индустријског дизајна резултат су провере одређених института важећег закона у пракси, као и неопходности да се у том смислу учине побољшања појединих одредби постојећег закона у циљу јачања правне заштите која се пружа носиоцу права на индустријски дизајн.

Проблеми које закон треба да реши и циљеви који ће се доношењем закона постићи

a) Терминолошка питања

Предложеним законом врши се његово терминолошко усклађивање са Уставом Републике Србије и Законом о министарствима („Сл. гласник РС”, бр. 65/2008) имајући у виду да је Закон о правној заштити дизајна (“Службени лист СЦГ” број 61/04) закон бивше Државне заједнице Србија и Црна Гора. Орган пред којим се води поступак правне заштите индустријског дизајна према важећем закону је орган управе Савета министара надлежан за послове интелектуалне својине. Предложеним законом орган надлежан за вођење поступка правне заштите индустријског дизајна дефинисан је као „орган државне управе надлежан за послове интелектуалне својине“ (чл. 11. ст. 2. Нацрта закона о правној заштити индустријског дизајна).

Поред тога, битна терминолошка измена у односу на важећи закон односи се на дефинисање предмета заштите. Предложеним Законом о индустријском дизајну, предмет заштите се дефинише као „индустријски дизајн“, уместо до сада коришћеног термина „право на дизајн“. Дизајн који се штити на основу овог закона мора да буде погодан за индустријску примену, што значи да се примењује на производима који се производе на занатски или индустријски начин. Термин „индустријски дизајн“ означава да се ради о дизајну који је намењен за индустријску односно занатску производњу и на тај начин разликује се од дизајна који има искључиво естетске карактеристике, који се не производи на индустријски односно занатски начин и који представља уметничко дело које може да се штити само по основу ауторског права. Поред тога, термин „индустријски дизајн“ користи се и у Женевском акту Хашког споразума о међународном регистровању индустријског дизајна, који је Република Србија обавезна да ратификује сагласно Споразуму о стабилизацији и придрживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране. Закон о потврђивању Женевског акта Хашког споразума о међународном регистровању индустријског дизајна, тренутно је у скупштинској процедуре ради усвајања. Термин „индустријски дизајн“ користи се и у законима Републике Чешке, Бугарске, Словеније, Македоније и Хрватске.

б) Увођење жалбеног поступка (чл. 12. ст. 2. и 3)

Основни проблем који предложени закон треба да реши односи се на непостојање другостепеног органа који би решавао о жалбама на одлуке Завода за интелектуалну својину. Одлуке Завода за интелектуалну својину су према важећем закону коначне, а странке своја права могу да остваре вођењем управног спора пред Врховним судом. Надлежност највише

произилазе и овлашћења суда на одређивање привремене мере и обезбеђење доказа. Исто тако, овом изменом се решава и проблем неусклађености са одредбама Царинског закона („Сл. гласник Републике Србије“, бр. 62/2006) који је ступио на снагу 1.1.2007. године, а којима се регулишу мере за заштиту права интелектуалне својине на граници (чл. 240-244. Царинског закона). Циљ који се жели постићи овом изменом је и обезбеђивање ефикасне сарадње судова и царинских органа у случајевима када се увозом, извозом или транзитом робе повређује заштићени индустријски дизајн.

д) Грађанско правна заштита (чл. 68.)

У погледу рока у коме се након доношења решења о одређивању привремене мере, односно решења о одређивању обезбеђења доказа, најкасније мора поднети тужба због повреде права на индустријски дизајн, предложеним законом у члану 68. рок од 15 дана продужен је на 30 дана што је у сагласности са захтевима ТРИПС-а у коме је прописано да овај рок не сме износити мање од 30 дана. Због тога је предложеним законом у члану 68. рок од 15 дана продужен на 30 дана.

Могућности за решење проблема

Разматрајући могућности за решење напред наведених проблема, предлагач је закључио да је неопходно донети нови Закон о правног заштити индустријског дизајна и то из следећих разлога:

1. Сагласно члану 40. Закона о министарствима („Сл. гласник РС“, бр. 65/2008), Завод за интелектуалну својину је посебна организација у чијој надлежности је вођење управног поступка за признање и заштиту индустријског дизајна. Имајући наведено у виду, увођење жалбеног поступка могуће је само на основу посебног закона, што је изричito прописано чланом 214. Закона о општем управном поступку.
2. Утврђивање конститутивног дејства уписа залоге могуће је само законом.
3. Решење осталих напред наведених проблема захтева побољшање постојећих института и додатно прецизирање одредаба које су већ садржане у важећем закону, што се може постићи само доношењем новог Закона о правној заштити индустријског дизајна.

Очекивани ефекти предложеног закона и утицај на привредне субјекте и на тржишну конкуренцију

Имајући у виду да индустријски дизајн представља аспект производа који га чини естетски пријемчивим и атрактивним, он није само уметнички или креативни елемент, већ доприноси комерцијалној вредности производа и олакшава његов маркетинг и комерцијализацију. Због тога, правна заштита индустријског дизајна значајно доприноси тржишном развоју производа и омогућава повратак уложене инвестиције. Правна заштита индустријског дизајна промовише креативност у индустријском и занатском сектору, доприноси експанзији привредних активности и повећава извозни потенцијал националних производа.

Имајући у виду да решења предвиђена предложеним законом имају за циљ јачање правне заштите носиоца права на индустријски дизајн и постизање веће ефикасности у

поступку правне заштите индустријског дизајна, очекује се да ће привредни субјекти бити додатно мотивисани на правну заштиту индустријског дизајна што ће додатно стимулисати тржишну конкуренцију.

Трошкови које ће примена новог закона изазвати за грађане и привреду

Примена новог закона неће изазвати нове трошкове за грађане и привреду.

Извештај о јавној расправи

Закључком Одбора за привреду и финансије Владе Републике Србије усвојеним на 39. седници одржаној 28. априла 2009. године одређен је Програм јавне расправе о радној верзији Нацрта закона о правној заштити индустријског дизајна. Јавна расправа је спроведена у периоду од 29. марта 2009. године до 15. маја 2009. године. О времену одржавања јавне расправе јавност је обавештена преко сајта Завода за интелектуалну својину. Садржина радног текста Нацрта закона о правној заштити индустријског дизајна и образложение Нацрта закона о правној заштити индустријског дизајна стављени су на увид јавности путем сајта Завода за интелектуалну својину, а свим заинтересованим лицима је омогућено да у електронској форми, или поштом, доставе Заводу за интелектуалну својину своје примедбе и коментаре у вези са радним текстом Нацрта закона о правној заштити индустријског дизајна. У јавној расправи било је омогућено учешће свих субјеката заинтересованих за питања правне заштите индустријског дизајна.

За све време трајања јавне расправе, Заводу за интелектуалну својину нису достављене било какве примедбе или сугестије у вези са радним текстом Нацрта закона о правној заштити индустријског дизајна.

САК МИХ

судске инстанце за решавање питања која се односе на одбијање захтева за признање права на индустриски дизајн делује одвраћајуће за странке у поступку које за поступак пред Заводом по правилу не ангажују професионалне заступнике, а која за састављање тужбе то морају да учине. Такође, управни спор по правилу траје две до три године, што је за привреднике предуго имајући у виду да је индустриски дизајн који се штити на основу овог закона намењен индустриској односно занатској производњи и економском искоришћавању, па странке након одређеног времена губе интерес за заштиту пријављеног индустриског дизајна.

Предложене одредбе имају за циљ да се кроз увођење жалбеног поступка у потпуности оствари двостепеност као основни принцип управног поступка чиме ће се постићи ефикаснија управна контрола над законитошћу одлука Завода за интелектуалну својину која није адекватно остварена у управном спору. Предложене решења ће имати директног утицаја како на странке у поступку којима ће бити омогућено ефикасније одлучивање уз, тако и на Врховни суд који ће увођењем жалбеног поступка бити растерећен.

в) Упис уговора о залози (чл. 52)

Упис уговора о залози је неопходно регулисати Законом о правног заштити индустриског дизајна у циљу решавања проблема неусклађености са Законом о заложном праву на покретним стварима уписаним у Регистар залоге („Службени гласник РС“, бр. 57/03 и 61/05). Важећим законом о правој заштити дизајна, прописано је да сви уговори о промету права у регистар завода надлежног за интелектуалну својину имају дејство према трећим лицима (члан 47.). Чланом 4. Закона о заложном праву на покретним стварима уписаним у регистар, прописано је да упис уговора о залози у Регистар залоге има конститутивно дејство између повериоца и дужника. Чланом 14. ст. 3. истог закона прописано је да се одредбе овог закона примењују на залогу права интелектуалне својине, а да се залога на тим правима уписује у регистар завода надлежног за интелектуалну својину. Због тога се предложеним чланом 52. ст. 4. изричito прописује да поверилац стиче заложно право уписом у одговарајући регистар надлежног органа.

г) Садржина права – овлашћења носиоца права на индустриски дизајн (чл. 39. ст. 2. тач. 5.)

У делу којим се регулише садржина права, предложени закон проширује овлашћења носиоца права на индустриски дизајн.

Једно од овлашћења носиоца права на индустриски дизајн према важећем закону је да забрани увоз и извоз производа произведеног применом заштићеног индустриског дизајна. Међутим, према досадашњем законском решењу, неовлашћени транзит производа израђеног применом заштићеног индустриског дизајна не представља повреду права. Због тога, према садашњем законском решењу не постоји механизам заштите носилаца права на индустриски дизајн у случајевима када до повреде заштићеног индустриског дизајна дође током транзита робе, а сходно томе судови немају овлашћење да у тим случајевима одређују привремене мере, као ни мере обезбеђења доказа.

У циљу превазилажења овог проблема, предложени закон, у члану 39. ст. 2. тач. 5. проширује овлашћење носиоца права на индустриски дизајн и на забрану транзита робе произведене применом заштићеног индустриског дизајна. Овако дефинисана садржина права представља основ за подношење тужбе због повреде заштићеног дизајна и у случају када до повреде заштићеног индустриског дизајна дође током транзита робе, а из овога даље